

---

# Spis treści

|                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Rozdział I. Finanse publiczne w systemie gospodarczym</b>                        | 7   |
| 1. Przyczyny występowania sektora publicznego w gospodarce rynkowej                 | 7   |
| 2. Pieniądz jako dobro wspólne                                                      | 11  |
| 2.1. Pojęcie i funkcje pieniądza                                                    | 11  |
| 2.2. Pożyteczność i siła nabywcza pieniądza                                         | 19  |
| 3. Pojęcie i klasyfikacja zjawisk finansowych                                       | 24  |
| 4. Pojęcie i funkcje finansów publicznych                                           | 31  |
| 5. Struktura finansów publicznych                                                   | 37  |
| <b>Rozdział II. Ekonomiczna struktura dochodów i wydatków publicznych</b>           | 44  |
| 1. Źródła i formy dochodów publicznych                                              | 44  |
| 2. Przeznaczenie i formy wydatków publicznych                                       | 47  |
| 3. Znaczenie równowagi między dochodami a wydatkami publicznymi                     | 53  |
| 4. Dochody i wydatki publiczne jako instrumenty polityki budżetowej                 | 54  |
| <b>Rozdział III. System budżetowy, gospodarka budżetowa i parabudżetowa państwa</b> | 57  |
| 1. Pojęcie systemu budżetowego i zasady budżetowe                                   | 57  |
| 2. Podmioty gospodarki budżetowej                                                   | 63  |
| 3. Pojęcie, budowa i znaczenie klasyfikacji budżetowej                              | 70  |
| 4. Metody i tryb planowania oraz uchwalania budżetu państwa                         | 74  |
| 5. Wykonywanie budżetu państwa                                                      | 80  |
| 6. Skarb państwa                                                                    | 84  |
| 7. Fundusze parabudżetowe                                                           | 89  |
| 8. Fundacje                                                                         | 99  |
| <b>Rozdział IV. Wydatki publiczne</b>                                               | 103 |
| 1. Pojęcie i funkcje wydatków publicznych                                           | 103 |
| 2. Systematyka wydatków budżetowych                                                 | 106 |
| 3. Formy finansowania publicznego                                                   | 108 |
| 4. Racjonalizacja finansowania publicznego                                          | 110 |
| 4.1. Pojęcie i kryteria racjonalizacji finansowania publicznego                     | 110 |
| 4.2. Kierunki przebudowy form finansowania budżetowego                              | 113 |
| <b>Rozdział V. Podatki i opłaty publiczne</b>                                       | 120 |
| 1. Podatki i opłaty publiczne jako kategoria ekonomiczna. Funkcje podatków i opłat  | 120 |
| 2. Formalnoprawne cechy podatków i opłat publicznych                                | 122 |
| 3. Elementy techniki podatkowej i procedura podatkowa                               | 124 |
| 4. Systematyka podatków                                                             | 127 |
| 5. Podatki bezpośrednie i pośrednie oraz zjawisko przerzucalności podatków          | 130 |
| 6. Systemy podatkowe i ich struktura                                                | 134 |

|                                                                                                                  |            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 7. Zasady opodatkowania i ich ewolucja . . . . .                                                                 | 135        |
| 8. Systematyka i ewolucja opłat publicznych . . . . .                                                            | 137        |
| <b>Rozdział VI. Podatki w Polsce . . . . .</b>                                                                   | <b>139</b> |
| 1. Struktura systemu podatkowego . . . . .                                                                       | 139        |
| 2. Opodatkowanie przedsiębiorców . . . . .                                                                       | 142        |
| 3. Specyfika opodatkowania rolnictwa . . . . .                                                                   | 148        |
| 4. Opodatkowanie gospodarstw domowych . . . . .                                                                  | 149        |
| <b>Rozdział VII. Finanse samorządu terytorialnego . . . . .</b>                                                  | <b>155</b> |
| 1. Koncepcje samorządu terytorialnego . . . . .                                                                  | 155        |
| 2. Finansowe podstawy działalności samorządu terytorialnego . . . . .                                            | 157        |
| 3. Zasady działania i finanse samorządu terytorialnego w Polsce . . . . .                                        | 168        |
| 3.1. Społeczno-ekonomiczne warunki reaktywowania samorządu terytorialnego w 1990 r. . . . .                      | 168        |
| 3.2. Ustrojowe i ekonomiczne zasady działania gmin w latach 1990–1998 . . . . .                                  | 172        |
| 3.3. Budżety gmin w latach 1990–1998 . . . . .                                                                   | 176        |
| 3.4. Samorząd terytorialny w ramach reformy ustrojowej państwa w 1999 r. . . . .                                 | 187        |
| <b>Rozdział VIII. Metody zabezpieczenia społecznego i finanse ubezpieczenia społecznego . . . . .</b>            | <b>198</b> |
| 1. Główne formy zabezpieczenia społecznego . . . . .                                                             | 198        |
| 1.1. Pojęcie i zakres przedmiotowy zabezpieczenia społecznego . . . . .                                          | 198        |
| 1.2. Metody (techniki) realizacji zabezpieczenia społecznego . . . . .                                           | 200        |
| 2. Odrębność ubezpieczenia społecznego i jego związki z finansami publicznymi . . . . .                          | 204        |
| 3. Źródła finansowania ubezpieczenia społecznego. Zasady konstrukcji składek ubezpieczenia społecznego . . . . . | 206        |
| 4. Przebudowa finansów ubezpieczenia społecznego w Polsce . . . . .                                              | 209        |
| <b>Rozdział IX. Polityka budżetowa i polityka pieniężna . . . . .</b>                                            | <b>213</b> |
| 1. Ogólna charakterystyka polityki budżetowej . . . . .                                                          | 213        |
| 2. Podstawowe elementy rachunku tworzenia i podziału produktu krajowego . . . . .                                | 215        |
| 3. Banki i mechanizmy emitowania pieniądza . . . . .                                                             | 220        |
| 4. Cele i instrumenty polityki pieniężnej . . . . .                                                              | 230        |
| 5. Elementarne warunki finansowe zrównoważonego podziału produktu krajowego . . . . .                            | 235        |
| 6. Deficyty budżetowe i polityka pieniężna . . . . .                                                             | 246        |
| <b>Bibliografia . . . . .</b>                                                                                    | <b>255</b> |